

Lớp Phật Pháp Buddhaddhamma

Giáo trình Phạn ngữ Pāli

Bài học ngày 17.5.2021

Bài 8. Động từ thì quá khứ (Hiện khứ cách)

Hình thức vĩ ngữ ba ngôi động từ Hiện khứ cách:

số ít / số nhiều

Ngôi 3 _ *i, ī / iṃsu, uṃ*

Ngôi 2 _ *o, i / ittha*

Ngôi 1 _ *iṃ / imha, imhā*

Hình thức động từ quá khứ - hiện khứ cách - có một dạng nữa là thêm tiền trí từ “*a*”.

Thí dụ: dhāvi, adhāvi; kini, akini; desesi, adesesi; kari, akari v.v...

√*dhāv* (chạy), cơ bản *dhāva*

số ít / số nhiều

Ngôi 3 _ *dhāvi, adhāvi, dhāvī, adhāvī / dhāvīṃsu, adhāvīṃsu, dhāvum, adhāvum*

Ngôi 2 _ *dhāvo, adhāvo, dhāvi, adhāvi / dhāvittha, adhāvittha*

Ngôi 1 _ *dhāvīṃ, adhāvīṃ / dhāvīṃha, adhāvīṃha, dhāvīṃhā, adhāvīṃhā*

√*kī* (mua), cơ bản *kinā*

số ít / số nhiều

Ngôi 3 _ *kini, akini, kinī, akanī / kinīṃsu, akiniṃsu, kinum, akinum*

Ngôi 2 _ *kino, akiṇo / kinittha, akinittha*

Ngôi 1 _ *kinīṃ, akiniṃ / kinīṃha, akiniṃha, kinīṃhā, akiniṃhā*

√*dis* (thuyết), cơ bản *dese*

số ít / số nhiều

Ngôi 3 _ *desesi, adesesi / desesum, adesesum*

Ngôi 2 _ *desessi, adesesi / desesittha, adesesittha*

Ngôi 1 _ *desesim, adesesim / desesimhā, adesesimhā*

√*kar* (làm), cơ bản *karo*

số ít / số nhiều

Ngôi 3 _ *kari, akari, karī, akarī / kariṃsu, akariṃsu, karum, akarum*

Ngôi 2 _ *karo, akaro, kari, akari / karittha, akarittha*

Ngôi 1 _ *karim, akarim / karimha, akarimha, karimhā, akarimhā*

Căn bắt qui tắc √*as* (là, có)

số ít / số nhiều

Ngôi 3 _ *āsi / āsu*

Ngôi 2 _ *āsi / āsittha*

Ngôi 1 _ *āsim / āsimhā*

Chú thích:

Số ít: **dhāvi** (nó đã chạy), **kini** (nó đã mua), **desesi** (vị ấy đã thuyết), **kari** (nó đã làm), **āsi** (nó đã là) v.v...

Số nhiều: **dhāvimsu** (chúng nó đã chạy), **kinimsu** (chúng đã mua), **desesum** (các vị ấy đã thuyết), **kariṃsu** (chúng đã làm), **āsum** (chúng đã là) v.v...

mā (phân từ) đừng, không nên, chớ có. Phân từ này đứng trước một động từ có ý nghĩa khuyên ngăn. Thí dụ: **mā** *gacchasi* (đừng đi, chớ có đi), **mā** *karohi* (đừng làm, chớ có làm) v.v...

Bài tập 8

A. Dịch sang tiếng Việt

1. Ahaṃ tattha vaṣiṃ
2. Te kadā tatra gacchiṃsu
3. Yadā tvaṃ tato āgacchi, tadā mayaṃ atra āsimhā
4. Tumhe kadā jinittha?
5. Mayaṃ idāni kinimhā
6. Yato ahaṃ ajāniṃ tato avadiṃ
7. Te tahiṃ desesuṃ
8. Ahaṃ tadā idha āsiṃ
9. Yadi evaṃ siyā, ahaṃ idha āgaccheyyāmi
10. Kadā te tatra haniṃsu
11. Tumhe mā idha vasittha
12. Mā te evaṃ kariṃsu

B. Dịch ra tiếng Pāli

1. Họ đã đi đến đó
2. Chúng tôi đã sống ở đây
3. Các bạn đã đến đó khi nào?
4. Lúc nào bạn đến đó?
5. Chúng tôi đã đến đó khi bạn ở đây
6. Làm sao bạn biết
7. Các anh đã mua ở đâu?
8. Khi nào ông cày?
9. Khi tôi xúc chạm, khi ấy tôi biết
10. Khi nào chúng tôi nghe, khi ấy chúng tôi nghĩ
11. Hiện nay các anh sống ở đâu?
12. Các anh đừng rời khỏi chỗ ấy?

Bài đọc thêm

BHĀSITOVĀDASĀṆKHEPA

Okāsa

- 1. Yo pana dhammānudhammapaṭipanno viharati sāmīcipaṭipanno anudhammacārī so tathāgataṃ sakkaroti garukaroti māneti pūjeti paramāya pūjāya paṭipattipūjāya.*
- 2. Sabbapāpassa akaraṇaṃ kusalass'ūpasampadā sacittapariyo dapaṇaṃ etaṃ buddhānasāsaṇaṃ.*

(còn tiếp)